

ŽÁDOST O INFORMACE PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 Sb.

žádost podává:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

adresát žádosti:

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě
Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava
ID datové schránky: w8pai4f

DO DATOVÉ SCHRÁNKY

V Ostravě dne 23.12.2024

Vážení,

V souladu se zákonem č. 106/1999 Sb. se na Vás obrácíme s žádostí o níže uvedené informace ohledně chovu **bráněnky *Hermetia illucens*** a jejího využití pro tyto účely:

- a) Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu
- b) Výroba krmiv pro hospodářská zvířata, konkrétně zvířata z akvakultury, drůbež a prasata
- c) Extrakce látek:
 - Chitin pro využití v potravinářství, zemědělství, kosmetice, zdravotnictví
 - Oleje pro krmné i jiné účely, např biopaliva
- d) Výroba hnojiv z dospělých much a trusu larev (frass)
- e) Využití larev pro likvidaci odpadu

1. Přípustné metody zpracování larev pro účely a)-c)

Žádáme Vás o informaci, zda lze k výrobě výše uvedených produktů uvedených pod písm. a)-c) využít tyto metody zpracování mouchy bráněnky (případně které z těchto metod lze využít pro jaké produkty):

1. **Blanšírování:** Rychlé ponoření larev do vroucí vody na 1–2 minuty, poté okamžité ochlazení ve studené vodě nebo ledu. Následně sušení v horkovzdušné troubě nebo sušičce při teplotě 60–80 °C po dobu 6–10 hodin. Cílová vlhkost výsledného produktu: méně než 10 %.
2. **Vaření:** Larvy vařené po dobu 5–10 minut při teplotě 90–100 °C. Poté sušení v horkovzdušné troubě nebo sušičce při teplotě 60–80 °C po dobu 6–10 hodin. Cílová vlhkost výsledného produktu: méně než 10 %.
3. **Pasterizace:** Šetrné zahřívání na teplotu 60–75 °C po dobu 30 minut za účelem minimalizace mikrobiální kontaminace.

4. **Lyofilizace (mrazové sušení):** po tepelném zpracování pro eliminaci patogenů. Larvy se zmrazí a následně suší sublimací vody. Tato metoda zajišťuje zachování maximální kvality nutričních hodnot a struktury.
5. **Mikrovlnné sušení:** Použití mikrovlnné energie pro efektivní a rychlé odstranění vlhkosti z larev.

Výsledný produkt by poté byl určen k dalšímu tepelnému zpracování nebo by se mouchy sterilizovaly tak, aby došlo ke splnění požadovaných mikrobiologických kritérií.

V příloze XIII nařízení komise (EU) č. 142/2011, regulující krmiva pro zvířata v zájmovém chovu, je uvedeno, že v případě zpracování krmiv pro zvířata v zájmovém chovu úřad může povolit „ošetření například sušením nebo fermentací, které zaručuje, že krmivo pro zvířata v zájmovém chovu nepředstavuje nepřijatelná rizika pro zdraví lidí a zvířat.“¹

Metodika ministerstva zemědělství upravující výrobu potravin z hmyzu (dále jen „metodika ministerstva zemědělství“)² stanovuje na str. 10 požadavek na tepelné ošetření alespoň pasterizací, aniž by dále uváděla konkrétní hodnoty minimální teploty atd. Z metodiky vyplývá, že konkrétní hodnoty nestanovuje právní řád, ale volí je sám zpracovatel tak, aby došlo k „inaktivaci vegetativních forem mikroorganismů, zejména patogenních, enzymů a parazitů“, ale zároveň aby se neznehodnotily „funkční vlastnosti jedlého hmyzu a produktů z něj“. Metodika dále na str. 11 uvádí doporučená mikrobiologická kritéria. Další mikrobiologická kritéria lze nalézt v nařízení komise (EU) č. 142/2011, kde se několikrát (např. u krmiv pro zvířata v zájmovém chovu) uvádí tyto hodnoty:

Salmonella: nepřítomnost v 25 g produktu: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$;

Enterobacteriaceae: $n = 5$, $c = 2$, $m = 10$, $M = 300$ v 1 g;

kde:

n = počet vzorků, které mají být vyšetřeny;

m = prahová hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za uspokojující, pokud počet bakterií ve všech vzorcích není vyšší než m ;

M = mezní hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za neuspokojivý, pokud se počet bakterií v jednom nebo více vzorcích rovná M nebo je vyšší; a

c = počet vzorků, jejichž bakteriální počet smí být v rozmezí mezi m a M , přičemž vzorek je ještě stále považován za přípustný, pokud je bakteriální počet ostatních vzorků roven m nebo nižší.

Námi uvedené metody byly vybrány právě s cílem zajistit maximální hygienickou bezpečnost produktu, ale zároveň dlouhodobou stabilitu při skladování a zachování nutričních hodnot a kvality konečného produktu. Domníváme se proto, že uvedené metody jsou v souladu s požadavky stanovenými v metodice ministerstva zemědělství. Metodika se sice zabývá výrobou potravin, a nikoliv krmiv či jiných produktů, nicméně nevidíme žádný důvod, proč by se nemohla uplatnit i při

¹ Příloha XIII kapitola II, odst. 3 písm. b) bod iv).

² Zásady správné zemědělské a výrobní praxe produkce hmyzu určeného pro lidskou spotřebu, dostupné na: <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/potravinovy/publikace-a-dokumenty/zasady-spravne-zemedelske-a-vyrobní>

výrobě jiných produktů než potravin (respektive nevidíme důvod, proč by se na nepotravinové produkty, např. krmiva, měly vztahovat přísnější požadavky než na samotné potraviny).

Žádáme Vás proto o vyjádření, zda je zpracování much dle výše uvedených metod za účelem zpracování produktů uvedených v písm. a)-c) v souladu s požadavky českých a evropských právních předpisů, případně zda je nutné je nějakým způsobem upravit či doplnit, aby tyto požadavky byly splněny.

2. požadavky na zpracování hnojiv z much a hmyzího trusu

Další žádost se vztahuje na výrobu hnojiv z dospělých much a z hmyzího trusu. V příloze XI nařízení komise (EU) 142/2011 je stanoveno, že mouchy či hmyzí trus musí být vystaveny teplotě nejméně 70 °C po dobu alespoň 60 minut.³ Stejný požadavek na úpravu hmyzího trusu se uvádí i na stránkách Státní veterinární správy, věnované požadavkům na organická hnojiva.⁴

Žádáme Vás o informaci, zda je vystavení much nebo mušího trusu teplotě 70 °C po dobu alespoň 60 minut dostačující, nebo zda existují další požadavky na způsob zpracování much a jejich trusu za účelem výroby hnojiv.

3. přípustné činnosti v jednom zařízení

Žádáme Vás také o informaci, zda je přípustné v jednom zařízení zároveň uskutečňovat níže uvedené činnosti za předpokladu, že by k nim docházelo v oddělených částech zařízení a byla by přijata opatření k zabránění kontaminace.

- i) Chov larev a dospělců (prvovýroba)
- ii) Zpracovávání krmiv pro zájmová zvířata z larev
- iii) Zpracovávání krmiv pro zvířata z akvakultury, drůbež a prasata z larev
- iv) Extrakce chitinu, chitosinu a oleje
- v) Zpracovávání hnojiv z dospělců a trusu

Jestliže je u některých z těchto činností nepřipustné, aby byly prováděny v jednom zařízení (a to i kdyby byly splněny zmíněné podmínky ohledně oddělení a zabránění kontaminaci), **žádáme Vás o informaci, které z těchto činností to jsou a v jakých právních předpisech (včetně konkrétních ustanovení) je zákaz obsažen.**

4. přípustná krmiva pro mouchy

Další žádost směřuje na povolená krmiva pro larvy chované pro výše uvedené účely v písm. a)-d) (tedy výroby krmiv, extrakce chitinu, chitosanu a oleje a výroba hnojiv). Žádáme Vás o tyto informace:

- I) **Jakým materiálem je přípustné larvy krmit?**
- II) **Zda je povoleno krmit larvy rostlinným odpadem ze stravovacích zařízení (např. veganských či vegetariánských restaurací), který neobsahuje živočišné složky, a za jakých podmínek (např. po tepelné úpravě za účelem mikrobiologické čistoty)**

³ Příloha XI kapitola I oddíl 2 písm. b) ve spojení s písm. f)

⁴ <https://www.svscr.cz/krmiva-vzp-asanace/organicka-hnojiva/>

Řada zdrojů uvádí, že je zakázáno krmit hospodářská zvířata (tedy i mouchy určené pro uvedené účely) odpadem ze stravovacích zařízení. Tento zákaz vyplývá z čl. 11 odst. 1 písm. b) nařízení 1069/2009, podle kterého je zakázáno „*krmení hospodářských zvířat jiných než kožешinových odpady ze stravovacích zařízení nebo krmnými surovinami obsahujícími tento odpad nebo z něj získanými*“. Zákaz se ale vztahuje pouze na odpady obsahující živočišnou složku. Samotný zákaz totiž není uveden v písm. b), ale v první větě odst. 1, kde je ale zároveň uvedeno, že zákaz se týká pouze použití vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů. Pro ilustraci uvádíme znění dané části čl. 11 (pozn.: text první věty odst. 1 jsme pro ilustraci podtrhli a zvýraznili):

Článek 11

Omezení použití

1. Zakázána jsou tato použití vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů:

- a) *krmení suchozemských zvířat určitého druhu, jiných než kožешinových zvířat, zpracovanými živočišnými bílkovinami získanými z těl zvířat stejného druhu nebo jejich částí;*
- b) *krmení hospodářských zvířat jiných než kožешinových odpady **ze stravovacích zařízení** nebo krmnými surovinami obsahujícími tento odpad nebo z něj získanými;*

Ze samotného znění čl. 11 odst. 1 tedy vyplývá, že tam uvedené zákazy se vztahují pouze na použití vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů. Podle definic uvedených v čl. 3 nařízení 1069/2009 lze za vedlejší produkty živočišného původu považovat pouze materiály, které obsahují živočišnou složku (ať už jde o samotná těla zvířat či jejich části, nebo materiály která tato zvířata produkují...). Získané produkty pak musí pocházet z vedlejších produktů živočišného původu. Materiály čistě rostlinného původu, které neobsahují živočišnou složku, tedy nelze považovat za vedlejší produkty živočišného původu ani za získané produkty. Zákaz krmení hospodářských zvířat odpadem ze stravovacích zařízení uvedený v čl. 11 by tedy podle našeho názoru měl dopadat pouze na odpady obsahující živočišnou složku, ale ne na odpady čistě rostlinného původu.

- III) **Zda lze pod odpad ze stravovacích zařízení podřadit také odpad z kaváren. Pokud nelze, jaká pravidla by se uplatnila na krmení much tímto odpadem (zda je krmení tímto odpadem povoleno, a za jakých podmínek)?**
- IV) **Zda může být přípustné krmit mouchy materiály původně určenými k lidské spotřebě, které nejsou uvedeny v příloze X, kapitole II, oddíl 10, bod ii) nařízení 142/2011 (například vyřazenými potravinami z obchodů obsahujícími maso, konzervami atd...), případně za jakých podmínek. Zvláště žádáme o informaci, zda by bylo přípustné použít tento materiál za předpokladu, že by došlo k jeho úpravě (např. tepelné) pro dosažení mikrobiologické bezpečnosti.**
- V) **Zda může být přípustné tyto mouchy krmit komunálním odpadem, a pokud ano, za jakých podmínek.**

5. využití much výhradně pro likvidaci odpadu

Zvláště žádáme o informaci, zda se jakýkoliv zákaz zkrmování vztahuje i na larvy určené výhradně pro likvidaci odpadu, a to za předpokladu, že by byla přijata opatření, která by zabránila tomu, aby se tyto larvy dostaly do krmivového nebo potravinového řetězce - larvy by byly po celou dobu zcela izolovány a po uhynutí odstraněny tak, aby se nemohly dostat do krmivového nebo potravinového řetězce, například odstraněny jako vedlejší produkty živočišného původu 1. kategorie spálením v souladu s čl. 12 nařízení 1069/2009.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2009 například zakazuje zkrmovat zvířata materiálem v příloze III, kde je uveden mimo jiné komunální odpad (s výjimkou odpadu ze stravovacích zařízení ve smyslu nařízení 1069/2009). Považujeme za jednoznačné, že účelem tohoto zákazu, jakož i celkově tohoto nařízení, je zajistit bezpečnost krmiv, a zabránit kontaminaci v rámci krmivového nebo potravinového řetězce, a ve výsledku tedy chránit zdraví lidí a zvířat. Vyplývá to ze samotného cíle nařízení uvedeném v čl. 1, kde se jako cíl uvádí bezpečnost krmiv a tím i ochrana veřejného zdraví⁵. Právě tento účel lze dovodit také z preambule, například z bodu 7. V tomto bodě je stanoveno, že nařízení (a tedy i zákazy krmení materiály v příloze III) by se měly uplatnit i na volně žijící zvířata, což je zdůvodněno právě rizikem kontaminace krmivového a potravinového řetězce. Jsme proto přesvědčeni, že budou-li splněny výše uvedené podmínky (izolace, bezpečné odstranění larev), zkrmování much odpadem a jakýmkoliv jiným materiálem nijak neohrožuje cíle tohoto nařízení, není v rozporu s jeho účelem, a tedy lze odvodit, že je přípustné. Nejsme si vědomi žádného dalšího předpisu, který by stanovoval zákaz na zkrmování much určitým materiálem, a jehož účel by vyžadoval, aby se tento zákaz uplatnil i na larvy, které nijak nevstoupí do krmivového nebo potravinového řetězce.

Žádáme Vás o informaci, zda se uplatní nějaký zákaz zkrmování i na larvy, které by sloužily výhradně k odstraňování odpadu a u kterých by bylo zároveň vyloučeno, aby se dostaly do krmivového nebo potravinového řetězce.

S pozdravem

Cannabio s.r.o.

Petr Bašek, jednatel

⁵ Další cíle jako informovanost spotřebitele nebo fungování trhu jsou pro účely našeho dotazu irelevantní.

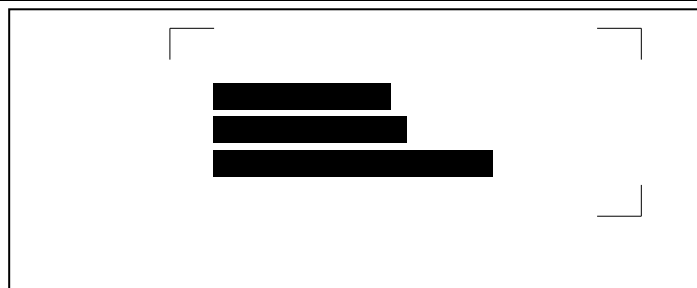
Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

NA BĚLIDLE 7, 702 00 OSTRAVA

VÁŠ DOPIS ZN.:
ZE DNE:

SPIS. ZNAČKA: S-KHSMS 00575/2025/OV/OPaK
ČÍSLO JEDNACÍ: KHSMS 02264/2025/OV/OPaK
VYŘIZUJE: Mgr. Barbora Valoušková
TEL.: 595 138 181
E-MAIL: barbora.valouskova@khsova.cz

DATUM: 17. 1. 2025

ROZHODNUTÍ

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě, jako povinný subjekt ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), rozhodla v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. ve spojení s § 2 odst. 4 a § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o žádosti [REDACTED]

[REDACTED] (dále jen „žadatel“) takto:

Podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., ve spojení s § 2 odst. 4 a § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. se žádost o poskytnutí informací doručená dne 6. 1. 2025

o d m í t á .

Odůvodnění:

Dne 6. 1. 2025 byla na Krajskou hygienickou stanici Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě (dále jen „povinný subjekt“) doručena žádost o poskytnutí informací, která byla podána prostřednictvím datové schránky. Žadatel se v předmětné žádosti domáhal poskytnutí těchto informací:

„V souladu se zákonem č. 106/1999 Sb. se na Vás obracíme s žádostí o níže uvedené informace ohledně chovu **bráněnky *Hermetia illucens*** a jejího využití pro tyto účely:

- a) **Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu**
- b) **Výroba krmiv pro hospodářská zvířata, konkrétně zvířata z akvakultury, drůbež a prasata**
- c) **Extrakce látek:**
 - **Chitin pro využití v potravinářství, zemědělství, kosmetice, zdravotnictví**
 - **Oleje pro krmné i jiné účely, např. biopaliva**
- d) **Výroba hnojiv z dospělých much a trusu larev (frass)**
- e) **Využití larev pro likvidaci odpadu“**

Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

Podle § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. se informací pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového

nebo audiovizuálního. Informační povinnost se tedy může vztahovat pouze k těm informacím, kterými povinné subjekty v danou chvíli disponují, tzn. k informacím reálně existujícím.

Z ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. vyplývá, že pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.

Povinný subjekt k žádosti o poskytnutí informací uvádí, že požadovanými informacemi nedisponuje a nemá povinnost údajů ohledně *chovu bráněnek Hermetia illouzens* disponovat. Povinný subjekt uvádí, že mu tato povinnost nevyplývá, ani nevyplývala z žádného právního předpisu a požadované údaje nejsou předmětem jeho činnosti. Skutečnost, že požadovanými informacemi povinný subjekt nedisponuje, ověřoval v systému spisové služby a v databázi povinného subjektu, přičemž tyto informace v nich nenašel. Správní orgán dále uvádí, že vzhledem k tomu, že žadatel žádá o vytvoření nové informace, nikoli o existující informaci ve smyslu § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., je tímto splněn důvod pro odmítnutí žádosti o poskytnutí informací podle § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. Režim zákona č. 106/1999 Sb. nestanovuje povinnost nové informace vytvářet.

Správní orgán kvalifikuje požadované informace v žádosti jako žádost o vytvoření nové informace a v souladu s § 15 odst. 1 a § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., ji tímto odmítá pro splnění faktického důvodu pro odmítnutí žádosti.

Na základě výše uvedeného bylo proto rozhodnuto, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení o odvolání:

Podle § 16 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. ve spojení s ustanovením § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, se lze proti tomuto rozhodnutí odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu zdravotnictví ČR podáním u Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě.

Mgr. Zuzana Babišová
vedoucí služebního úřadu
ředitelka Krajské hygienické stanice
Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

Rozdělovník:

Počet výtisků vyhotoveného dokumentu: 1

1x adresát, počet stran 2 – DS

1x spis, počet stran 2